

ชื่อเรื่อง วิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่ปรากฏบนจิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถวัดปากคลอง
มะขามเต่า จังหวัดชัยนาท
ผู้วิจัย เกวรินทร์ พันทวี
ปีที่วิจัย 2554

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจิตรกรรมฝาผนังเชิงพุทธในสังคมไทยเพื่อที่ปรากฏในงานจิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถวัดปากคลองมะขามเต่า จังหวัดชัยนาท และเพื่อวิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่ปรากฏบนจิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถวัดปากคลองมะขามเต่า จังหวัดชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า จิตรกรรมฝาผนังเชิงพุทธในสังคมไทย เป็นศิลปะการเขียนภาพสีลงบนฝาผนังภายในโบสถ์วิหาร เขียนเรื่องราวทางพระพุทธศาสนา เล่าเรื่องพระพุทธรูปประวัติ ชาดก ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณีที่เกิดขึ้นจากการนับถือพระพุทธศาสนา ทำให้ประชาชนมีโอกาสได้ศึกษาเรียนรู้เรื่องราวจากภาพเขียนที่ปรากฏอยู่บนฝาผนัง การได้เห็นจิตรกรรมฝาผนังอันงดงามน่าเลื่อมใสจะนำผู้ชมเข้าไปสนใจในรายละเอียด ซึ่งสิ่งนั้น

จิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถวัดปากคลองมะขามเต่า จังหวัดชัยนาท จิตรกรรมมีพระหัตถ์กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์และนายช่างของท่าน เป็นจิตรกรรมไทยแบบประเพณีที่เขียนขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์ และยังคงรักษาแบบแผนการเขียนภาพสมัยอยุธยาตอนปลายไว้ โดยผนังด้านหลังพระประธานเขียนเรื่องไตรภูมิโลกสัตถุสถาน ผนังด้านหน้าเขียนเรื่องมารผจญ ผนังด้านข้างส่วนบนเขียนภาพเทพชุมนุมประทับนั่งเรียง ๓ แถว และถัดขึ้นไปเป็นภาพคณาธรรพ์ วิทยาธร ส่วนผนังข้างส่วนล่างเขียนเรื่องพระพุทธรูปประวัติ โดยด้านซ้ายเขียนประวัติช่วงก่อนการตรัสรู้ และด้านขวาเขียนช่วงตรัสรู้แล้วเผยแผ่พระพุทธศาสนาจนเสด็จดับขันธปรินิพพานและหลังจากนั้นไป ๒๑๘ ปี การวางตำแหน่งจิตรกรรมมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับพระประธานเป็นลักษณะเชิงสัญลักษณ์ว่า พระพุทธเจ้าทรงตัดสินใจหันหลังให้ความสุขบนโลกและบนสวรรค์ โดยทรงตั้งพระทัยเด็ดเดี่ยวที่จะแสวงหาทางหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง เมื่อเหล่าเทพบนสวรรค์ทราบถึงการตรัสรู้ของพระองค์ ต่างมาชุมนุมเพื่อแสดงความยินดี

เมื่อวิเคราะห์หลักพุทธธรรมที่ปรากฏบนจิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถวัดปากคลองมะขามเต่า จังหวัดชัยนาทพบว่า จิตรกรรมแต่ละภาพมีหลักพุทธธรรมแฝงอยู่ในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ความเป็นจริงของโลก ความถูกต้องและความดีงามของมนุษย์ ดังนั้นเป้าหมายของการเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังนี้ก็เพื่อให้ผู้ชมได้ศึกษาพระพุทธศาสนา มากกว่าเป็นเครื่องประดับตกแต่งผนังโบสถ์วิหารให้สวยงามเท่านั้น

คำสำคัญ : หลักพุทธธรรม จิตรกรรมฝาผนัง วัดปากคลองมะขามเฒ่า จังหวัดชัยนาท